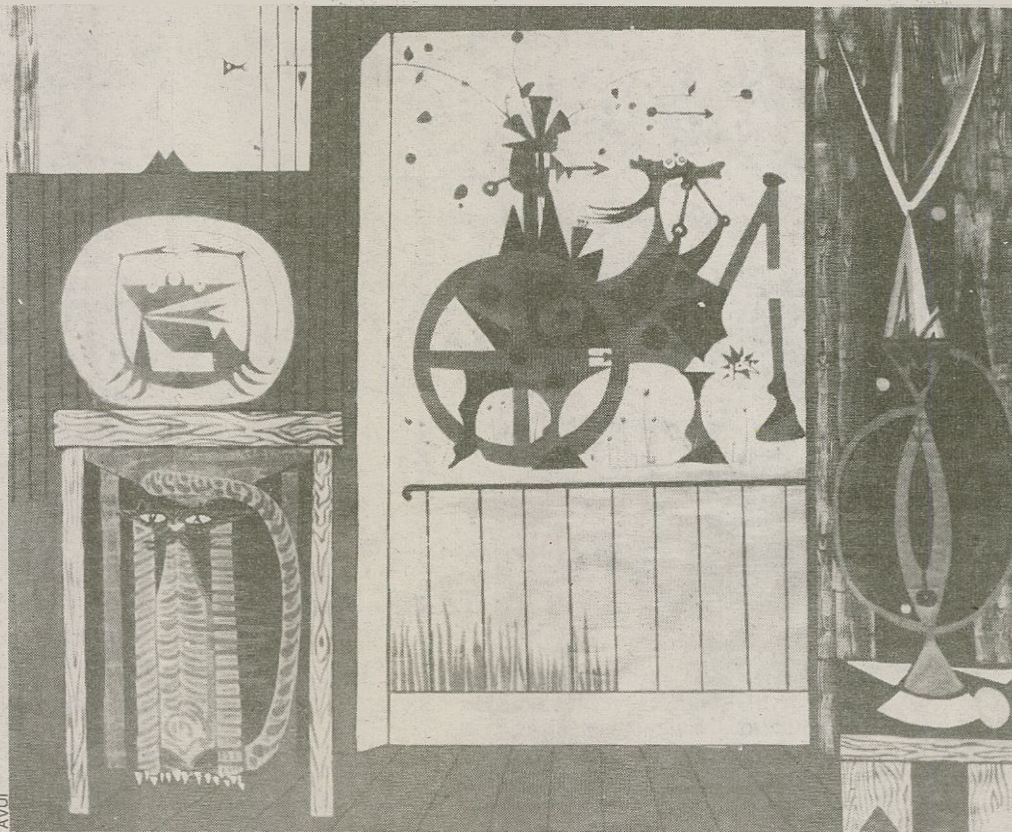

Cultura

El pintor canari Óscar Domínguez, amic de Picasso i Breton i un dels millors exponents del surrealisme plàstic, comença a sortir de l'oblit en què havia caigut a l'Estat espanyol. La Sala Parés presenta una important exposició de la seva obra

'El gat blau', obra d'Óscar Domínguez de grans dimensions (212x238 cm) datada el 1952

36

Montserrat Gustà
BARCELONA

La renovada Sala Parés presenta, fins al 17 de maig, una exposició del pintor surrealista Óscar Domínguez. Aquesta mostra, que agrupa més de quaranta peces entre olis, gouaches, aquarel·les i dibuixos a tinta, permet conèixer la producció de l'artista canari entre 1938 i 1957, any en què va posar fi a la seva vida.

Amb aquesta exposició-homenatge a Óscar Domínguez, un dels representants més actius i prolífics del surrealisme plàstic espanyol, la Sala Parés vol redimir-lo de l'injust oblit de què ha estat objecte durant molts anys. Aquest objectiu justifica l'esforç que s'ha realitzat per reunir aquesta interessant selecció d'obres que eren, fins fa poc, en diversos museus i col·leccions d'arreu del món i que ara han quedat documentades en el catàleg que acompanya la mostra, on els textos de Maria Lluïsa Borràs i de Rafael Santos Torroella aporten més llum a l'obra i a la figura d'Óscar Domínguez.

Com explica el galerista Joan A. Maragall i Garriga, "l'organització d'una mostra d'aquest tipus no té com a finalitat el negoci que se'n pugui generar, sinó la satisfacció de contribuir a la reivindicació d'una figura cabdal del surrealisme". En aquest sentit, l'exposició de la Sala Parés és, d'alguna manera, el precedent de l'antològica que el Centro de Arte Reina Sofía de Madrid està preparant per a la pròxima temporada.

Aquestes dues exposicions, juntament amb altres iniciatives, com la presència d'obres d'Óscar Domínguez a l'última edició d'ARCO i, sobretot, la pròxima publicació d'*O. Domínguez. Catalogue raisonné*, de Rodolfo de Sosa, expert en l'obra de l'artista canari, fan pensar que la recuperació i la difusió de l'obra del pintor surrealista s'ha iniciat amb prou embranzida.

De les obres exposades a la Sala Parés, *La Mantis religiosa*

i *Llibertat* són potser les que evidencien amb més precisió les circumstàncies del període al qual pertanyen. *La Mantis religiosa*, del 1938, és una obra de la primera època i reflecteix encara una forta influència daliniana. *Llibertat* data del 1957 i simbolitza, segons la interpretació de R. de Sosa, un cavall arrossegant un carro fúnebre, potser una referència a la mort imminent de l'artista. *La main passe* (1942), on apareix una dona amb el cap molt petit i les extremitats gegantines, és especialment impactant perquè, com altres obres d'aquesta època, pronostica les deformacions que el pintor patiria al final de la seva vida.

Segons explica Eduardo Westerdahl, el seu biògraf i amic, les pintures van servir perquè un metge diagnòsticés l'existència d'un tumor encefàlic que ja començava a produir-li trastorns visuals. *El rapte d'Europa* i *El gat blau* (1952), dos gouaches immensos que havien de convertir-se en tapisos, reflecteixen, per contra, un equilibri que coincideix amb un període de certa estabilitat emocional de l'artista.

Óscar Domínguez va néixer a La Laguna (Tenerife) el 1906. Fill d'una família benestant de

la burgesia rural, va viure a Taoronte, en un paratge solitari del nord de l'illa, fins que el negoci familiar d'exportació de plàtans l'obligà, als vint-i-un anys, a marxar cap a París. En les successives estades a la capital francesa, on acabarà instal·lant-se, Domínguez va contactar amb el cercle surrealista i amb el seu dirigent André Breton, que, més tard, l'anomenaria *le dragonnier des Canaries* perquè l'aparent fortalesa del pintor va recordar l'ideòleg francès el drago, un arbre típic de la vegetació canària.

Influència inicial de Dalí

El 1933 una exposició de l'obra de Domínguez al Círculo de Bellas Artes de Tenerife intranquil·litzarà tota la burgesia de l'illa. En aquesta primera etapa, les seves creacions reflecteixen la influència de Marx Ernst i Salvador Dalí, als quals admirava profundament, però alhora comença a desvetllar-se la força creadora i la fantasia fora límits que va caracteritzar tota la seva trajectòria artística. Alguns dels mètodes i tècniques que després adoptaran altres surrealistes, com les *decalcomanies sense objecte precon-*

but o les *decalcomanies del desig*, van ser invenció seva.

Com Sage, Brauner, Matta, Delvaux i Francés, entre d'altres, Domínguez va ser designat per André Breton surrealista *strictu sensu* de l'anomenada segona generació del moviment, constituïda a partir del 1935. Dos fets marcaran també la importància d'aquest any en la vida del pintor canari. D'una banda, l'inici de l'amistat amb Picasso, de qui va rebre una influència determinant que es reflectirà en total la seva obra posterior. I de l'altra, la celebració a Tenerife d'una gran exposició surrealista que va comptar amb l'assistència d'André Breton i amb la presència de la plana major del surrealisme internacional.

L'organització de l'exposició es va portar des de la *Gaceta de Arte*, una revista creada el 1932 i dirigida per Eduardo Westerdahl, al voltant de la qual s'agrupaven els escriptors més avantguardistes de Tenerife. La col·laboració de Domínguez va ser decisiva per a l'exposició ja que, gràcies a les seves coneixences a París, es va establir l'enllaç entre el cercle surrealista i els seus companys de l'illa.

Com a figura destacada del

surrealisme, Óscar Domínguez va participar en les més importants exposicions de pintures i objectes surrealistes celebrades a diverses ciutats del món entre 1935 i 1940. A partir, però, de la dispersió provocada per la II Guerra Mundial, les desavinences entre els components del grup van afectar també l'artista canari, que acabarà per ballar-se amb André Breton.

Tot i que no va renunciar mai a la seva condició de surrealista, va ser marginat automàticament per Breton, que, fent ús d'un dogmatisme extrem, va prescindir d'ell en totes les exposicions del moviment a partir d'aleshores. A més, d'aquest prestigi provocat des de les mateixes files surrealistes, la seva obra serà també marginada en un moment, els anys quaranta i cinquanta, en què l'auge de l'informalisme domina el mercat artístic.

Tot plegat provoca a Óscar Domínguez un sentiment de frustració que agreuja la seva dependència de l'alcohol i li fa més insuportables les seves crisis que ja patia a causa de la seva malaltia cerebral. L'últim dia de l'any 1957 decideix posar fi a la seva tormentada existència tallant-se les venes al seu estudi.

L'obra d'Alexandre Galí serà reeditada per la Generalitat

AVUI
BARCELONA

El conseller de Cultura, Joan Guitart, i el conseller d'Ensenyament, Josep Laporte, han signat un conveni amb els representants de la Fundació Alexandre Galí pel qual la Generalitat rep el fons documental d'aquesta Fundació.

Segons l'acord, la Generalitat adquirirà de la Fundació tots els exemplars editats fins ara de la *Història de les Institucions i Moviment Cultural a Catalunya 1900-1936* i els drets d'edició d'aquesta obra fonamental per al coneixement de la vida cultural catalana del primer terç del segle. Fins ara s'han editat 23 volums entre 1978 i 1986.

A més, el departament de Cultura concedeix a la Fundació una subvenció d'un milió de pessetes per tal de contribuir a editar la resta de l'obra de Galí. Així, podran ser editats escrits inèdits de gran interès.

D'altra banda, i també segons l'acord, la Fundació A. Galí cedeix en usdefruit a la Generalitat un conjunt de llibres i documents integrats per una biblioteca pedagògica, lingüística, filosòfica i referent a temes de cultura catalana, un arxiu de documents, alguns d'ells referents a l'escola Vallparadís de Terrassa, d'on Galí va ser director, i la col·lecció d'escrits de l'autor, entre d'altre material.

La Fundació Alexandre Galí ha fet constar la seva voluntat que la Generalitat sigui la propietària dels fons històrics (documentals i bibliogràfics) i que aquests fons siguin ubicats a l'Arxiu Nacional de Catalunya.

Alexandre Galí (1886-1969) va ser un important pedagog i historiador que al llarg de la seva vida es va dedicar a l'experimentació dels mètodes de l'escola activa. Durant la segona República va exercir com a secretari general del Consell de Cultura de la Generalitat. Va fundar les escoles Montessori i Blanquerna. Sempre va mantenir contactes amb mestres que van portar a terme un nou moviment de renovació pedagògica a Catalunya.

ILLA

AVUI "Descobreixi la seva Illa"

Durant el mes de maig tots els nous subscriptors de l'Avui tenen la possibilitat de descobrir els secrets de l'Illa Fantasia on els obsequiaran amb un esplèndid sopar i acabar la nit a la seva Sala de Ball.

Descobreixi l'Illa durant aquest mes i la informació a les pàgines del nostre diari.

AVUI

Desitjo rebre informació sense compromís sobre les diferents modalitats de subscripció

Nom i cognoms

Adreça

Població

Codi Postal

Comarca

Conèixeu els avantatges de ser subscriptors de l'AVUI

Envieu-nos aquest cupó degudament emplenat a Promesa Catalana, S.A.

Ci. Consell de Cent, 425 - 08009 Barcelona